

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naročnike za 5. številko Zvončka nam javite zanesljivo do 20. t. m.

Učiteljstvo bodočnosti in javnost.

Tovariš Mrovlje in jaz razpravljava zadnji čas o učiteljski izobrazbi.

Treba je, da pokažemo zanimanje za ta problem, želeč, da se tudi ostala javnost oglasi s svojimi nazori. Toda za šolska vprašanja in vprašanja glede naše izobrazbe javnost nima nasvetov, ker ima za to premalo zanimanja.

Ona smatra učitelja za človeka, ki zna postopati z abecednikom, računalom in z nagačenimi živalmi. Jasno je, da je vsled tega povečini protij akademiziranju učiteljstva in želi, da učitelj ostane ona vrsta, socialno trpeča in nekoliko smešna figura, kakor je bil do sedaj. Le tu in tam se zavzame v naš priloge eden ali drugi, toda to vse je le pesek v oči.

Česa nam je treba?

Oglašati se moramo in javnost informirati, da nas bo razumela. V skladu z javnostjo se moramo boriti, boriti pa se moramo, da skrbimo s tem za svoje naslednike, kakor so naši predniki skrbeli za nas.

Ako bomo dvignili naš stan, bomo kulturno dvigali tudi narod. Nasprotniki trdijo, da učitelju za poučevanje vaških paglavcev in nemirnežev industrijskega proletariata ni treba višje akademske izobrazbe.

Ti ljudje ne morejo razumeti, da bo perspektiva delovanja novega učitelja veliko večja kot je do sedaj. Njemu spada bodoči narod vsaj v temeljni stopnji osnovne šole. Kako veliko nalogo ima, da utrdi ta fundament naroda. Preosnova naroda mora intelektualno, нравno, glede svetovnega naziranja prodreti in narod dvigniti v višje človečanstvo.

Zato je treba učitelju, da se zaveda vezi s skupnim kulturnim razvojem, treba je, da ima prost polet duha, znanstveno ostrost presojevanja, notranjo gibčnost in voljo ustvarjati.

Bodoči učitelj, katerega izobrazba se bo odigravala na višji ravni duha, bo prinašal s seboj znanstvo, spoštovanja in impuls, kar ga bo usposabljal učitelj, novo samoniklo osebnost izobraževalca, ki bo morebiti manj popularen, a bolj z duhom prežet.

Z novim učiteljstvom se bo osnovno šolstvo oprostilo vseh zadržujočih spon, ki sedaj delo učiteljstva ovirajo.

V duhu gleda človek v bodočnost, vidi novega učitelja, njegovo izvenšolsko delovanje, vidi preobrazbo naroda in novo zarjo, ki obžareva preljubljeni naš narod.

Leo P.

nih strank. Samo po sebi se razume, da morejo učitelji kakor v vsaki drugi stvar, tako tudi v politiki podati svoje nasvete in mišljenje, če od njih ljudje to zahtevajo. Toda za sodelovanje v odborih političnih strank ne morejo imeti učitelji, ako se z vso vsemu posvete šoli in prsveti, niti časa in — hvala Bogu — to pri nas Hrvatih ni niti potrebno.

To priporočam vsem učiteljem in tudi onemu, ki pripada HSS, ko tudi onim, ki pripadajo drugim političnim strankam. Če ne bi pomagal ta prijateljski nasvet, bom izdal naredbo, s katero se bo prepovedalo učiteljem in profesorjem, da so kakršnikoli funkcionarji v političnih organizacijah.

Stjepan Radić.

predsednik HSS in minister prosvete.

Ta članek je našel mnogo odmeva v naši javnosti:

»Narodni Dnevnik« piše o tem:

Mislimo, da ustrezamo vsem učiteljem, če v informacijo objavimo ta Radićev članek, ki ga da v vsem ne odobravamo. In to zlasti z ozirom na slovensko učiteljstvo. Ni treba posebej naglašati, da med slovenskimi učitelji ni nikdar vladal nazor, da je kmet čreda. Ni bilo sicer vedno vse v redu, toda do takega nazora se slovensko učiteljstvo ni nikoli izpozabilo. Najslajnejša priča je v tem oziru zlasti starejše učiteljstvo, ki je bilo kmetu vedno zvest in dober učitelj. Podružnice Kmetijske družbe, čebelarstva društva in sploh prosvetno delo na deželj pričajo o vsem tem knjiže.

Glavna naloga učitelja je brez dvoma prosvetno delo v šoli in izven nje. In učitelj, ki to delo vrši, je javen delavec, zato pa tudi interesiran na javnih dogodkih. Že vsled tega in brez ozira na njegove ustavno zajamčene državljske pravice, ima učitelj pravico, da se udeležuje tudi v političnem življenju. Seveda se mora to udeleževanje vršiti tako, da ne trpi šola in njen ugled. Toda, če se to upošteva, potem tudi ni vzroka, da se prosvetni delavec ne bi smel udeleževati v političnem življenju. Nasprotno smo prepričani, da bi naše javno življenje samo pridobilo, če bi se v njem uveljavili tudi zaslužni in sposobni prosvetni delavci. Saj je strankarstvo naše

politično življenje vrglo na tako nizko stonjo, da bo le skupno delo vseh kulturnih delavcev potegnilo naše javno življenje iz sedanje nizke stopnje.

Končno pa ni tudi pozabiti, da daje tudi vsaka izvršena dolžnost do javnosti pravico do soodločevanja v javnih stvareh. Nikakor pa ni v skladu z demokratičnimi načeli, če bi se od enega zahtevalo, da sicer v javnosti dela z vso požrtvovalnostjo, da pa v odločilnem trenutku nima nobene besede.

Tega tudi ni v interesu seljačke demokracije, ki hoče doseči veliko skupnost vsega podeželja in na podlagi te skupnosti uresničiti svoj kulturni program, ki more in mora preroditi narod.

Da ne bo nejasnosti, smatramo za potrebno, da z ozirom na Radićev članek o razmerju učiteljstva do politike, povemo tudi svoje mnenje.

»Kmetijski list« piše v 56. številki lanskega leta pod naslovom: »Kako si pridobi učitelj ugled med kmetijskim ljudstvom?« o istem vprašanju sledeče:

»Mi podeželski ljudje smo trpinj in zato ni čuda, če smo materialisti. Večna skrb in boi za obstanek nam je ustvarila kritičnost, ki jo imenujemo tudi neopravičeno nezaupljivost. Ni čuda, če se kmetje ne ogrejejo takoj za vsako novo iznajdbo, če se ne navdušujemo takoj ob lepih besedah in se ne moremo takoj ogreti tudi za osebe, ki se pojavijo med nami. Učitelji so dobrotniki ljudstva in imajo vzvišeno nalogo. Kako jo izvršujejo in razumejo, je pa zelo različno. V pretežni večini moramo povedati, da so bili stari učitelji bolj obratani med ljudstvom, to pa zato, ker so razumeli svojo nalogo drugače, kakor današnji svet. Pisanje, čitanje in računstvo so bili glavni predmeti stare šole. Tega so se naučili učenci prav dobro, kar vemo zlasti starejši ljudje. Poleg šolskih predmetov so gojili učitelji v prvi vrsti sadjarstvo in tu so imeli najlepše uspehe. Naštetje nam pa danes vzorne šolske vrtove! Zelo malo jih je. Navadno nam nudijo šolski vrtovi zelo žalostno sliko, ker so zanemarjeni do skrajnosti. Očitki padajo na krajne šolske svete, da se ne brigajo za oskrbo vrtov. Mogoče je to deloma res, vendar pa smo prepričani, da bodo skrbeli krajni šolski sveti za vrtove povsod,

Državljske pravice učiteljstva in politika.

Prosvetni minister g. St. Radić je objavil v „Domu“ sledeči članek:

»Še danes je mnogo gospode, zlasti po vaseh, prepričano, da mora imeti seljački narod v vsaki vasi nekoga, ki ga vodi. Pred svetovno vojno so bili žali-bože tega mnenja tudi nekateri kmetje. In vsi vemo, da je bilo ravno to mišljenje glavna zapreka za razširjenje seljaškega gibanja. Po svetovni vojni — hvala Bogu — tega mišljenja ni več med kmetijskim narodom, je pa še vedno razširjeno med gospodo. Tako so se med drugimi postavili po vaseh za »voditelje« tudi mnogi učitelji. Eni, so to delali, da se prikupijo predpostavljanim, drugi iz prepričanja, da je narod čreda, kateri je v vsaki vasi potreben pastir. Bilo pa je tudi takih, ki so to delali iz političnega prepričanja in iz želje za delom. O prvih in drugih ne bomo govorili, ker jih je narod že pogazil.

Oni učitelji in profesorji pa, ki iz prepričanja aktivno sodelujejo v političnih organizacijah v upoštevanju, da s tem koristijo kmetijskemu narodu, naj se samo spomnijo, koliko ima učitelj na vasi — če je mož na svojem mestu — prilike za delo v izvenšolskem času. Tu so seljačke sloge (hrvatsko kmetijsko prosvetno društvo), hrvatska seljačka prosvetna in dobrodela društva, pa pevski in tamburaški zbori in sokolski odseki; nadalje analfabetski in naobraževalni tečajji; vzorna gospodarstva, predavanja o gospodarstvu in higieni itd. In mi vsi vemo, kako je kmetijsko ljudstvo veselo, če ima v svoji sredi učitelja, ki se hoče baviti s temi stvarmi.

Zato naj se vsi učitelji in profesorji v prvi vrsti bavijo s tem prosvetnim delom in naj ne vstopajo v odbore politič-

na literatura bolj ali manj bogata. Mi pa še nimamo študije o našem otroku, ki bi lahko služila za izhodišče nadaljnjih raziskovanj, ki bi bila temelj globoke preorijentacije z ozirom na otroka, vzgojo, narod in šolo.

Zato je Pedagoško-didaktički krožek v Mariboru započel skrbno zasnovano akcijo, ki bi naj donesla vsaj nekaj gradiva za prve početke proučevanja našega otroka. V prvi vrsti sicer zanima vsakogar duševni razvoj otroka, njegove sposobnosti in potrebe na vsakokratni stopnji. To poznanje je pogoj za pravilno vzgojo, zato potrebno vsakemu učitelju. Vendar pa se moramo vsaj za začetek nasloniti na hipotezo, da je naš otrok tak, kakor je otrok drugih evropskih narodov, in da bistvenih diferenc ni. Zato lahko zaenkrat prenesemo njihove rezultate raziskovanj na naše razmere ter poskušamo določiti le korak za korakom razlike, ki so med njima.

Tega načela se je oprijel tudi krožek! Tako smatram za najpotrebnejše, da začnemo proučevati čimprej milje, v katerem se otrok razvija, nadalje ovire, na katere trči normalni razvoj pri različnih socialnih plasteh, in višino, do katere se povzpne naš otrok pod gotovimi pogoji. Da pa dobimo potrebno gradivo za študij, je krožek izdal posebno »Popisnico o razvojnem stanju otroka«, ki obsega tri glavne dele: a) socialne raz-

mere; b) telesno-; c) duševno razvojno stanje otrokovo.

To popisnico razpošlje krožek za začetek približno štiridesetim šolam, in sicer: a) vsem osnovnim in meščanskim šolam v Mariboru in neposredni okolici; b) vsem šolam v Trbovljah; c) štirim šolam na Murskem polju (Sv. Križ, Veržej, Cven in Cezanjevc); d) štirim šolam v Halozah (Sv. Barbara, Sv. Andraž, Sv. Trojica in Sv. Duh); e) šolam: Sv. Kunigundi na Pohorju, Ribnici na Pohorju in v Remšniku pri Marenbergu. Namenoma smo izbrali tipične kraje, da lahko proučujemo vzporedno meščanskega, proletarskega, kmečkega in viničarskega otroka. Rezultati proučevanja bodo za vsakogar interesantni in jasno se bo pokazal vpliv razmer na telesno in duševno rast otroka.

Anketa ni omejena samo na to število šol. Gotovo bo mnogo šol in učiteljev, ki jih krožek ni pritegnil k delu in ki bi z lastnega nagiba ter v interesu boljšega poznavanja otroka radi sodelovali. Vse te prosimo, da se naj z popisnico zglašijo na naslov Pedagoško-didaktički krožek, Cankarjeva ul. 5, Maribor. Posebno dobrodošli bi nam bili podatki tipičnih šol in krajev, n. pr. kjer razsaja alkoholizem, kjer ljudje težko in veliko delajo itd.

Ker je anketa resna in važna, apeliramo na vse učiteljstvo, da jo tudi resno

vzame, na prei omenjene šole pa še posebej, da vse rubrike vestno in hitro izpolnijo. Podatki, ki jih dobimo na ta način od več kakor 10.000 otrok, bo stalno gradivo, iz katerega bomo črpali pri proučevanju otoka dalje časa. Za enkrat bom jaz sam uporabil podatke za široko začrtano študijo o otroku v šolski dobi, na kateri že delam. Ker je v interesu vsega učiteljstva, da se to proučevanje tudi pri nas že enkrat začne, pričakujem odziva.

Za eksaktno proučevanje so največje važnosti točni in resnični podatki, brez olepšavanja pa tudi brez fantazije. Zato še enkrat prosim sam in prosim krožek, da vse šole, ki popisnice prejmejo, iste natančno in hitro izpolnijo. Prosvetna oblast akcijo z vso vsemu podpira in bo ukrenila svoje, da bo uspela. Začnemo pa naj z delom takoj, da ga dovrše vsaj v štirinajstih dnevih. Imena vseh, ki bodo pri anketi resno sodelovali, pa bo krožek posebej objavil.

V rokah učiteljstva je, kake uspehe bo rodila anketa. Upajmo, da najboljšje in da bo njej sledila tudi pri nas počasna preorijentacija z ozirom na otroka in na naloge vzgoje. Čim bolj se bomo poglobili v otroka, tem bolj se bomo bližali novi vzgoji in ž njo novemu življenju.

Maribor, dne 1. jan. 1926.

Dr. Žgeč Franjo.

LISTEK.

Za otroka...

»Začnite z boljšim opazovanjem in proučevanjem vaših gojencev, kajti gotovo jih sploh ne poznate.« 163 let je preteklo, odkar je poslal Rousseau s temi besedami Emila v svet, da zlomj staro nasilje nad otrokom ter pripravi tla za novo pojmovanje vzgoje. Šele v zadnjih decenijah zavzemajo valovi preorijentacije pri drugih narodih vedno večje kroge. Pri nas teče mirno vse po izglajenih starih tirih naprej, kakor da ne bi bilo nikdar Rousseauja, kakor da mu ne bi sledili Pestalozzi, Tolstoj in brezštevilo modernih reformatorjev, ki sejejo seme za vzgojo bodočnosti.

V Švici, Rusiji, Nemčiji, Angliji, Belgiji, Češki, Nizozemski, Italiji, celo v Španiji in Bulgariji imamo moderne pedagoške struje, ki bode smisel za otroka, ki se borijo za novo vzgojo. Mi se prepiramo za urnike, učno snov in učne načrte; rokotvorni poduk nam je višek modrosti. Manjka nam temelja za široko potezno reformo vsega vzgojstva, tal, na katerih stoje moderni reformatorji vzgoje.

Ta temelj tvorj poznanje otroka in njegovega razvoja, poznanje zakonov, po katerih se razvije, in miljeja, v katerem raste. Pri drugih narodih je tozadev-

Učitelji-knjižničarji! Skrbite, da bodo knjižnice nabavljale knjige iz založbe Učiteljske tiskarne!

kjer kaže učitelji zanimanje za vrtnarstvo in ga bodo tudi podpirali.

Krajni šolski sveti nimajo danes pri namestitvi učiteljev nobene besede več, kar v mnogih slučajih ni prav. Zato se dostikrat zgodi, da dobi učitelj na vrtu popolnoma nevrednega naslednika in da propade vsled nedelavnosti v par letih vrt popolnoma. Zato naj bi krajni šolski sveti vzlic temu, da nimajo pravice pri odločevanju učiteljskih služb, zahtevali od vsake šolske oblasti, da nastavi ta v krajih, kjer deluje dober šolski sadiar in vrtnar, pa kraj zapusti, drugega, ki se bode v istem smislu udeleževal v gospodarsko korist kraja in okolice. Ponekod so se vršili prav lepi gospodarski in gospodinjiski tečajji, ki so jih brez stroškov za občine priredili naši vrli učitelji. Ali se ne bi mogli vršiti taki tečajji povsod? V zimskem času, ko ni dela zunaj — so dolgi večeri, bi se vaška mladina prav lahko zbirala okoli šolske peči, kjer bi učitelj razlagal gospodarske stvari. Take vrste večernih šol je za vse fante koristna in si učitelj pridobi s tem mnogo ugleda. Danes se prirejuje po šolah skoraj povsod igre ali predstave. To je sicer nekaj lepega in zabavnega, vendar se nam zdi, da ni to neobhodno potrebno. Zabava in počitek pride šele po dovršenem delu. Zato se nam zdi, da je mnogo boljše oprijeti se na deželi gospodarskega dela, kakor pa zabave. Dela je dovolj na kmetih Kmetijske podružnice, občine, zadruge itd. potrebujejo tajnikov in te posle prav lahko opravljajo učitelji. Precej jih deluje v tem smislu in uživajo tudi splošen ugled. Taka mesta so navadno združena tudi s kakšnimi nagra-

dami v denarju, če pa tega ni, se pa kmetje prav radi oddolžijo z domačimi pridelki, kar tudi prav pride.

Učiteljev politikov, kakor tudi duhovnikov-politikov pa ljudstvo ne mara, kar tu odkrito povemo. Zaupanja nimamo tudi do takih, ki ne pridejo nikoli med nas, in jahajo samo tiste stare šolske paragafe, ki nam delajo včasih preglavice, dasi bi se dalo temu izogniti.

Učitelje, ki delajo v kmečkem smislu na gospodarskem polju, pa spoštujemo globoko v svojem srcu, če tudi tega kot preprosti kmetje ne moremo na zunanje vedno pokazati. Učitelji, delujte za gospodarski napredek našega podeželja, pa boste imeli vedno ugled in vso našo zaščito!

»Slovenec« pripominja k članku prosvetnega ministra sledeče:

»Ne tajimo, da jedro Radičevega nasveta ne bi bilo dobro. Učitelj spada v prvi vrsti v šolo in naj opravlja vestno svoje uradne dolžnosti. Pozablja pa Radič, da je učitelj tudi državljan, ki ima v ustavi zajamčeno pravico do svobodnega političnega udeleževanja in ki se ne da ukiniti z nobeno naredbo. Da bi hotel ali mogel Radič odvzeti vse državljske pravice učiteljem ali vsemu uradništvu sploh in jih tozadevno izenačiti n. pr. s častniki, ki tudi nimajo pravice vtikati se v politiko, ni prav verjetno, verjetno pa je, da hoče preprečiti razne zlorabe, ki so se doslej dogajale ravno na šolskem polju glede politike. Ako namerava to, bo žel zahvalo, ako pa pojde predaleč, bo trpel posledice sam.«

Kot kronisti beležimo te vesti.

Javnosti, vsem šolam humanim in kulturnim društvom predvsem pa antialkoholnim organizacijam!

Široka javnost vsaj v besedah obsoja grozno narodovo pijančevanje ter spremlja vsako antialkoholno akcijo s precejšnjo naklonjenostjo. Antialkoholni pokret pri nas ni nov, temveč bo kmalu star že 25 let. Kljub temu ni treznost nič napredovala — nasprotno je Slovenija vsak dan bolj zapita in krvava. Prizadeva se mnogostransko, da se alkoholizem omeji in popolnoma odpravi.

Šola poizkuša storiti svojo dolžnost, človekoljubna društva žele celjiti rane mnogim alkoholovim žrtvam. Kulturna, predvsem pa telovadna in športna društva stremijo obvarovati naš narod pred telesnim in duševnim propadanjem ter si prizadevajo dokazati javnosti, kako je njih delo usmerjeno proti alkoholizmu, I antialkoholne organizacije žele rešiti pri nas alkoholno vprašanje.

Napori so torej tu, uspehov pa ni — vsaj toliko ne, kolikor bi to odgovarjalo naporom.

Zakaj ni željenih uspehov?

Zdravniki, posebno oni, ki delujejo na polju narodovega zdravja, se dobro zavedajo velikega pomena protialkoholnega delovanja. Prepričani so tudi, da je vzrok vsem neuspehom v boju proti alkoholizmu nepopolnost in nekorenitost protialkoholnega boja.

Ali zamore javnost, ki z besedami pobija alkoholizem, sama pa pije, uspešno delovati proti alkoholni bolezni celega naroda?

LISTEK.

Koncert „Grafike“.

Malo pozno prihajam s tem poročilom, pa mislim, da je v prid ne le dobri in lepi kulturni stvari, ampak tudi učiteljstvu, ki goji petje in glasbo, ako čita tudi v našem stanovskem listu o koncertu pevskega odseka »Grafike« v Ljubljani, četudi so naši dnevnikarji pisali o tem koncertu že pred tremi tedni.

Nekako sredi ravnokar minulega leta si je tiskarsko društvo »Grafika« v Ljubljani ustanovilo svoj lasten pevski odsek, ki sodelujejo v njem izključno tiskarji, stavci in nameščenci iz vseh ljubljanskih tiskaren. Ta pevski zbor šteje sedaj le 25 moških grl; skoraj vsi pevci so sami novinci, začetniki, le menda 5 je starejših, izkušenih pevcev, ki so že poprejši sodelovali v drugih pevskih zborih. Vsega občudovanja in obenem vsega priznanja je vreden njihov pevovodja, gosp. Gröbming, profesor glasbe na ljub-

ljanskem učiteljskišču, da je v razmerno kratkem času ustvaril iz teh inteligentnih mož in fantov mlad in čil pevski zbor, ki mu je zvesto udan in poslušen, zakaj pozorno in disciplinirano sledi vsem umerjenim, premišljenim migljajem njegove večje roke. To je pokazal prvi koncert dne 21. decembra pr. l v Filharmonični dvorani. V lepem redu, sigurno in samozavestno so nastopali pevci na oder.

Program je obsegal moške zbere lažjega sloga, kar je za začetek vsekakor prav umestno. Pevci so verno zrlj v svojega pevovodjo, zato je bilo njihovo pevsko predavanje naravnost vzorno: glasovi izbrani, točen vpad, razločen in jasev izgovor, pravilen ritem in skrbno priučena dinamika, ki pa je bila včasih celo malo preostra. To so pač glavni pogoji za dobro, lepo in pravilno petje. Ej, vsak učitelj-pevovodja dobro ve, koliko časa in truda ga stane, preden priuči svoj pevski zbor vseh teh pevskih predpisov!

Pevski odsek »Grafika«, 25 pevcev-junakov je na prvem koncertu nad vse

cije naj vodijo po možnosti abstinentni učitelji. Mladina, ki je že sama po sebi radikalna, naj se vzgraja v smislu radikalne popolne abstinence po imenovanih načelih in z jasnimi cilji brezalkoholnega gospodarstva. Voditelji te organizacije naj ne pripusti šoli doraščajoče mladine sami sebi, temveč naj ustanovi tej mladini lastna abstinentna društva za odrasle. Ta društva pa naj ne bodo samo torišče borbe proti alkoholizmu, marveč naj bodo podlaga za splošno zdravstveno propagando prosvete. S tem bo postala šola potom požrtvovalnega učiteljstva, ki bo delalo roko v roki z abstinentnim zdravništvom — naša rešitev.

Pozivamo vsa športna in telovadna društva, čijih namen je pravzaprav po-

speševati in ohraniti zdravje članstvu, katerim je res ležeče na dobrobiti društvenikov, da uvedejo v društva, med naraščaj kakor tudi med odraslo članstvo čimpreje obvezno popolno abstinenco.

Ravno tako je potrebno, da vse ostale organizacije, na katere se v naslovu obračamo, sodelujejo pri imenovanem vzgojnem delu ter v interesu mladine odpravijo neštete nedoslednosti.

To smatrajo podpisani abstinentni zdravniki potrebnim, povedati našemu narodu za novo leto

Ljubljana, dne 31. dec. 1925.

Dr. Justin, dr. Meršol, dr. Mikič, dr. Pirc, dr. Rak, dr. Šarič.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

ERNEST ŠUŠTERŠIČ:

— Čh Apel čehoslovaškega učeljstva na vlado. Ob priliki, ko je predsednik vlade A. Švehla proglasil, da bo treba posvetiti vse sile glavno notranjemu delu v državi, se je priglasilo čehoslovaško učiteljstvo tudi k temu gigantskemu delu. Pošteno hoče sodelovati pri notranji zgradbi svoje države z vestnim delom v šolj in med ljudstvom v nadeji, da bodo sedanja vladna večina, njeni reprezentanti ter odgovorni činitelji prav cenili to delovanje in da bo nastalo tako med učiteljstvom ter odgovornimi činitelji soglasje, vzajemno zaupanje in podpora.

Ker je predsednik vlade izjavil, da prevzema nova vladna večina vse obveze od prejšnje večine in ker vsebujejo te tudi obljubo, katero je dal Švehla v vprašanju plače, zato se učiteljstvo sedaj sklicuje na dane obljube ter opominja vlado, da jih izpolni, predvsem, da bi se dosegla pariteta učiteljstva z državnim uradništvom, ki ima enakovredno izobrazbo.

— Novi minister šolstva in narodne prosvete dr. Otakar Srdinko je profesor na Karlovi univerzi in predstojnik histološko-embriološkega zavoda zdravniške fakultete. Kot pristaš republikanske stranke je bil v narodni skupščini predsednik kulturnega odbora poslanske zbornice in generalni referent za državni proračun v splošnem ter posebej za prosvetni. Še za Avstrije se je pečal s političnimi vprašanji čehskega šolstva.

— Čh J. Tůma končuje v »Češkem učitelju« važno razpravo »Masarykov vpliv na čehskega učitelja in česko šolo«. Iz tega povzemamo: Masaryk je priporočal učiteljstvu, da se stanovsko ne organizira samo radi materialnih vprašanj, ampak glavno za reformo šolstva, češ, da šolski zakoni ne rode sadov v šolstvu, ako ostanejo le na papirju, ker tu odločuje duh, ki vlada med učiteljstvom.

Splošne vesti.

— Poročilo in resolucije iz seje Glavnega odbora UJU prinesemo v prihodnji številki, ker je to poročilo na dnevnem redu seje širjega sosveta.

— Nov zakonski načrt za ljudske šole. Listi poročajo: Pod predsedništvom

častno rešilo svojo nalogo. Njegov uspeh je bil v moralnem pogledu popoln. Zato je pa tudi občinstvo, ki je napolnilo Filharmonično dvorano do zadnjega kotička, dalo duška svojim vzradoščenim čutilom z oduševljenim ploskanjem in z glasnim priznanjem

Po odmoru je nastopila godba dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom gosp. višjega kapelnika, majorja dr. Čerina, in s priznano točnostjo izvajala Nicolaievo overturo k operi »Vesele žene windsorske«. V zadnji točki programa, v Griegovem daljšem moškem zboru z bariton-solom in orkestrom »Nova zemlja« se je g. Gröbming izkazal kot jako spreten dirigent, ki je brez partiture na pamet z lahkoto obvladal zbor in orkester.

Pevskemu odseku »Grafike« smo hvaležni za lep glasbeni užitek. Iskreno mu častitamo na prvem tako častnem uspehu ter mu kličemo: Vztrajno kv!šku!

dr. Ž. Čajkovca, načelnika prosvetnega ministrstva se je ustanovila komisija, ki bo izdelala nov zakonski načrt o ljudskih šolah v duhu St. Radičeve prosvetne politike.

— »Prosvetnj Glasnik«. V prosvetnem ministrstvu se je vršila konferenca načelnikov, na kateri so obravnavali vprašanja organizacije ministrstva. Pri tej priliki so sklenili, naj izhaja odslej službeno glasilo ministrstva »Prosvetnj Glasnik« v rednih rokih in da izide prva številka v januarju. Istočasno preneha izhajati »Osnovna Nastava«.

— Prosvetno ministrstvo je imenovalo za izredne člane glavnega prosvetnega sveta od Slovencev sledeče gospode: dr. Drag. Lončarja, dr. Karla Ozvalda, vseučiliškega profesorja Ivana Štruklja, nadučitelja in ravnatelja Josipa Tomiška iz Maribora.

— Umrl je nadučitelj v pok. Simon Ješovnik v Št. Rupertu v Slov. goricah v 82. letu svoje starosti dne 30. decembra m. l. Bil je častni član okrajnega učiteljskega društva za okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

— Poročil se je tov. Drago Zupan, čič s tovarišico Martino Sekulovo. Bilo srečno!

— Prekmurje — Murska Sobota. Na zadnji opomin v »Tovarišu« se razun 10 ni nobeden odzval. Članstvo je dolžno

Učitelji-Sokoli! Skrbite, da bodo nabavljali člani knjige iz založbe Učiteljske knjigarne!

na članarini za 1925. leto 9674 Din, razven tega so nekateri zamudniki iz 1924. leta, Mislim, da ni treba več pisati o tem. Izvajamo: **Kdor do 15. januarja 1926. leta ne poravnava članarine, se mu z istim dnevom ustavijo listi, črta iz imenika in dolžni znesek brezobzirno po om odvetnika iztirja.**

— **Občni zbor »Svete Vojske«** se vrši v nedeljo, dne 10. januarja 1926 v Ljubljani (»Rokodolski dom«), in sicer ob 9. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in pozdrav. 2. Poročilo odbora. 3. Samostojni predlogi, ki jih je treba štiri dni pred občnim zborom prijaviti. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. — Popoldne se vrši v istih prostorih ob 16. uri brezalkoholna prireditev, h kateri vabimo vse prijatelje treznostnega pokreta. Vstopnine ni. — Odbor.

— **Občni zbor osrednje zadruga »Brezalkoholna Produkcija«** z. z. o. z. v Ljubljani se vrši dne 10. januarja 1926 ob 14. uri v poslovnih prostorih zadruga na Poljanskem nasipu 10. — Načelstvo.

— **Priporočamo najboljši PFAFF šivalne stroje** posebno za šolski poduk. Ugodne cene. Za šolska vodstva poseben popust. Poduk v umetnem vezenju brezplačen. — Ign. Vok, Ljubljana, Novo mesto.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Upokojeni po prošnji:** Leopold Viher, šolski upravitelj v Sv. Janžu na Vinski gori; Tomaž Stani, učitelj v Rušah; Gabrijela Fizolič, učiteljica v Tinjah.

— **Premestitve po prošnji.** Marija Pegan-Šušteršič iz Zapotoka v Sv. Jurij pri Grosuplju; Helena Franke iz II. deške osnovne šole na I. deklško osnovno šolo v Ljubljani.

— **Ljubljanska oblast:** Stalnost v drž. službi: Franc Berden, učitelj v Novem mestu; Peter Potočnik, učitelj v Dobrovi; Valerija Zurec, učiteljica v Šmihelu; Josipina Perme, učiteljica v Dol. Nemški vasi; Marija Bizjak, učiteljica pri Sv. Jakobu; Štefanija Podbevšek, učiteljica na Viču; Marija Schrott, učiteljica na Jesenicah; Jožica Brezigar, učiteljica v St. Vidu; Alojzij Šarabon, učitelj pri Sv. Ani; Valentin Frece, učitelj v Devici Mariji v Polju; Magda Rajšp, učiteljica v Kamniku; Milovan Zidar, učitelj v Starem trgu; Helena Potočnik, učiteljica v Zalogu; Miculinič Rudolf, učitelj na Bledu; Ladislav Furlani, učitelj v Igvasi.

— **Ljubljanska oblast:** Napredovanja: V I. grupo II. kategorije: Pelan Herma; Samec Franc; Schrott Erna; Orel Iva; Bohine Josip; Schiffrer Egidij; Trobiš Justina. — V 2. grupo II. kategorije: Aničič Matilda; Šavnik Olga; Završan Frančiška; Trdina Josipina.

— **Mariborska oblast:** Stalnost v drž. službi: Kecelj Marija, učiteljica v Sv. Križu; Labernik Ida, učiteljica v Čemšeniku; Kramberger Bogdan, učitelj v Sv. Marjeti ob Pesnici; Pertl Marica, učiteljica v Negovi; Petrovič Albina, učiteljica v Dravljah; Del Cott Vida, učiteljica v Dramljah; Valentina Logar, učiteljica v Sladkem vrhu; Vera Bračič, učiteljica pri Sv. Trojici v Slov. goricah; Stuhec Jakob, učitelj pri Sv. Lenartu; Milica Stupan, učiteljica v Dobrovcah; Bitenc Rado, učitelj v Svetinjah; Dolenc Leopoldina, učiteljica pri Sv. Lenartu; Hedvika Zoher, učiteljica pri Sv. Križu.

— **Ljubljanska oblast:** Napredovanja: V I. grupo II. kategorije: Černe Roža, učiteljica v Rudniku; Marija Marok, učiteljica v Ljubljani; Gabršek Vida, učiteljica v Ljubljani; Odlasek Josip, učitelj v Domžalah; Koželj Ljudevit, učitelj v Novem mestu; Julka Povšnar, učiteljica v Kokri; Mara Bitenc, učiteljica v Ljubljani; Franja Pišek, učiteljica v Kranju; Amalija Kecelj, učiteljica v Ljubljani; Josipina Zakrajšek, učiteljica v Blatni Brezovici. — V 2. grupo II. kategorije: Lina Čuček, učiteljica v Mirni peči; Mara Vidic, učiteljica v Ljubljani; Mara Jarec, učiteljica v Hrušici; Marija Komar, učiteljica pri Sv. Joštu; Henrika Vorschitz, učiteljica v Trbovljah-Vode; Josip Jerše, učitelj v Naklem; Roza Seliskar, učiteljica v Cerkljah; Janko Skufca, učitelj na Drenovem griču; Marija Žirovnik, učiteljica v Kropi; Ana Celnar, učiteljica v Zalogu. — V 3. grupo II. kategorije: Štefan Schein, učitelj v Jezeru; Ivana Prosenec, učiteljica v St. Vidu;

Matilda Dolenc, učiteljica v Planini; Štefanija Levec, učiteljica v Blagovici; Marija Kuhelj, učiteljica v Trziču; Janez Jalen, veroučitelj v Mostah; Cirila Zupanc, učiteljica v Kočevju; Viktorija Rant, učiteljica v Šmartnem; Anica Lazar, učiteljica v Poljanah. — V 4. grupo II. kategorije: Terezija Hočevnar, učiteljica v Begunjah; Alojzija Debeljak, učiteljica v Ljubljani; Milica Maček, učiteljica v Laškem; Olga Benčina, učiteljica v Cerkljah; Franja Fakin, učiteljica v Mostah; Vera Jarc, učiteljica v Sostrem; Mira Radin, učiteljica v Černeči vasi; Ivanka Pucelj, učiteljica v Veliki Dolini; Fran Bitenc, učitelj v Veliki Dolini; Josip Mrak, učitelj v Mengšu.

— **Mariborska oblast:** Napredovanja: V I. grupo II. kategorije: Strigl Anton, učitelj v Koblju; Jelica Kržič-Jug, učiteljica v Ločah; Kopriva Emilija, učiteljica v Spodnji Polskavi; Bibijana Jakše, učiteljica na Vranskem; Marija Weber, učiteljica v Teznu; Janko Kržič, učitelj v Ločah; Ludovik Petrič, učitelj v Mariboru; Ljudmila Skrbinšek, učiteljica v Framu. — V 2. grupo II. kategorije: Dušan Šestan, učitelj v Ptuj; Janko Živko, učitelj v Studencih; Marica Lutman, učiteljica v Račah; Ljudmila Sepe, učiteljica v Celju; Josip Hergouth, učitelj v Mariboru; Franjo Luknar, učitelj v Teznu; Ivan Andrejčič, učitelj v Studencih; Ivana Straškova, učiteljica na Sladki gori; Josip Jari, učitelj v Orli vasi; Marija Farčnik, učiteljica v Celju. — V 3. grupo II. kategorije: Cirila Hočevnar, učiteljica v Krogu; Elza Troha, učiteljica v Zavrču; Alojzija Tominec, učiteljica v Slovenigradcu; Franja Schmidlechner, učiteljica v Kapeli; Olga Kraševc, učiteljica v Mariboru; Ana Petelin, učiteljica v Mariboru. — V 4. grupo II. kategorije: Zdravko Sotošek, učitelj pri Sv. Roku; Ivana Hlebec, učiteljica pri Sv. Križu; Ernesta Vaupot, učiteljica v Velenju; Olga Ille, učiteljica v Šoštanj; Slava Rautner, učiteljica v Kozjem; Marija Fabjan, učiteljica v Selnici; Jakobina Medved, učiteljica pri Sv. Petru pod Sv. Gorami.

— **Napredovanja:** v I. grupo II. kategorije: Fran Karbaš, srez. šol. nadzorNIK v Ljutomeru, Ludovik Varl, učitelj v Poljčanah, Fran Ferjančič, strokovni učitelj v Mariboru. — V 2. grupo II. kategorije: Robert Ivanuš, učitelj v Kozjem, Viktor Schweiger, učitelj v Mariboru, Antonija Ferjančič, učiteljica v Miethsdorfu, Marija Rozman, strokovna učiteljica v Mariboru, Mihael Plaš, učitelj v Velenju, Josipina Verčko, učiteljica v Kamnici.

— **Napredovanja.** Mariborska oblast: v 8. grupo I. kategorije: Ernesta Nemanič, profesorica v Mariboru. — V 3. grupo II. kategorije: Fran Haberman, učitelj v Lajtersbergu, Franc Jaušovec, učitelj pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Franja Lubej-Sever, učiteljica v Ljutomeru, Josip Titan, učitelj v Puconcih. — V 4. grupo II. kategorije: Josip Stanzer, učitelj v Mariboru.

— **Napredovanje:** v 4. grupo II. kategorije: Ljudevit Vazzaz, profesor v Ljubljani. — V 1. grupo II. kategorije: Herma Pelan, učiteljica v Ljubljani, Fran Samec, učitelj v Polju pri Ljubljani, Erna Schott, učiteljica v Šmarju-Sap, Iva Orel, učiteljica v Šmarju-Sap, Josip Bohine, učitelj v Brezicah, Egidij Schiffrer, učitelj v Breznici, Justina Trobiš-Modič, učiteljica v Bučki pri Krškem. — V 2. grupo II. kategorije: Matilda Aničič, učiteljica v Polšniku, Olga Šavnik, učiteljica v Kranju, Franja Završan, učiteljica v Dobličah, Josipina Trdina, strokovna učiteljica v Ljubljani.

— **Napredovanja:** Ljubljanska oblast: v 3. grupo II. kategorije: Franja Kalan, učiteljica v St. Vidu nad Ljubljano, Ilka Pleskovič-Meško, učiteljica v Trbovlje-Vodah, Marija Sežun-Sekula, učiteljica v Rudniku, Josipina Istenič, učiteljica v Dolih, Valerija Reitz, učiteljica v Boh. Srednji vasi, Viktor Porenta, učitelj v St. Vidu nad Ljubljano, Vekoslav Mlekuž, učitelj v Ljubljani, Franjo Stanič, učitelj v Kastvu, Angela Gregorič-Mandelj, učiteljica v Zgornji Šiški. — V 4. grupo II. kategorije: Iva Kunc, učiteljica v Dol. Logatcu.

Učiteljski pravnik.

— **Postopek in ureditev penzijskih prejemkov.** Ministarstvo prosvete kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, Računovodstvo R. Br. 16.584. 24. avgusta 1925. Beograd. Odeljenju za Osnovnu Nastavu. Generalna Direkcija Državnog Računovodstva aktom svojim D. R. Br. 85.048/25 god. od 12. avg. t. g. dostavila nam je razpis sledeče sadržine: Generalna Direkcija Državnog Računovodstva donela je 18. marta 1925. god., pod D. R. Br. 30.700/25. razpis, sa kojim objašnjuje, da za izdavanje isplatnih naloga za penzije ne treba sačekati saglasnu odluku Glavne Kontrole — ako je već doneto nadležno rešenje o pravu i količini penzije. Sa istim raspisom preporučuje se i to, da se zahtevi za akontaciju na penziju stave samo u takvim slučajevima, kada postoji kakva smetnja za donošenje definitivnog rešenja o količini penzije. Sa pismom od 12. maja 1925. god. D. R. Br. 44.160. umolio je Gospodin Ministar Finansija Glavnu Kontrolu, da se ona saglasi sa prednim raspisom, odnosno objašnjenjem, i da o tome obavesti svoje područne ustanove. Na to je Glavna Kontrola sa pismom od 13. jula 1925. god. Br. 31.607. iz opšte sednice svoje od 8. jula 1925. god., donela i Gospodinu Ministru Finansija saopštila sledeću svoju odluku: Glavna Kontrola razmotrila je objašnjenje Gospodina Ministra Finansija od 12. maja 1925. god. D. R. Br. 44.160. pa je našla: da nema šta da primeti ovome objašnjenju, ali će Glavna Kontrola uvek činiti odgovornim naredbodavaca i računopolažaca ako se utvrdi, da dotični nije imao pravo na penziju po rešenju resornog Ministra. U vezi našega raspisa od 18. marta 1925. god., D. R. Br. 30.700. saopštavamo prednje naslovu znanja radi o tome, da je istovremeno umoljena Glavna Kontrola, da u prednjoj svojoj odluci od 13. jula 1925. god., Br. 31.607. obavesti sve svoje područne ustanove, radi znanja i ravnania kod viziranja dotičnih isplatnih naloga. Čast nam je o ovome izvestiti Vas s molbom radi znanja i upravljanja. — Za Šefa Računovodstva Ministarstva Prosvete P. Knjigovodža Jov. M. Radanović.

— **Š Ureditev penziju optantom.** Finančni minister je izdal naredbo, da imajo osebe, ki so z opcijo pridobile naše državljanstvo, pravico do penzije, v kolikor so za to dani pogoji, od onega dne, ko so postali naši državljani, to je od dne izdaje dekreta o opciji. Izplačilo penzijskih pristojbin od dneva ustanovitve do dneva izdaje dekreta o opciji ostane in suspenso do ratifikacije, oziroma konvencije, s katero se določi, kateri državljani padé v breme to izplačilo.

— **Š Važnejše odločbe iz finančnega zakona proračunskih dvanajstin za decembru 1925. januar, februar in marec 1926.** (»Uradni list« št. 113, 23. decembra 1925).

Člen 6. 3. V členu 62. finančnega zakona za leto 1924/25. naj se postavijo v predzadnji in zadnji vrsti namesto besed: »do dne 1. oktobra 1925.« besede: »do dne 1. oktobra 1926.«. 4. V členu 63. finančnega zakona za leto 1924/25. naj se postavijo v drugi in peti vrsti namesto besed: »za leto 1924/25.« besede: »za leto 1925/26.«; istemu členu naj se doda nov odstavek, ki se glasi: »Izdatki po tem členu se smejo odobravati tudi tekom veljavnosti računskega l. 1925/26.«

Člen 7. 2. V členu 85. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece april, maj, junij in julij 1925 se dodaja na koncu nov stavek, ki se glasi: »To se naša samo na učitelje osnovnih, ne pa srednjih šol.«

Člen 9. Vse odredbe finančnega zakona za proračunsko leto 1924/25., kolikor niso ukinjene s členom 11. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece april, maj, junij in julij 1925 ali izpremenjene z »odredbami tega ali drugih zakonov, veljajo tudi za čas, za katerega se s tem zakonom odobrujejo krediti.

Prav tako veljajo vse odredbe zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece april, maj, junij in julij 1925 in zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece avgust, september, oktober in november 1925 tudi za čas, za katerega se s tem zakonom odobrujejo krediti, kolikor niso ukinjene ali izpremenjene z odredbami tega ali drugih zakonov.

Ministrstvo za prosveto — pooblastitve.

Člen 11. Minister za prosveto se pooblašča, da sme skladno s členom 94. ustave in skladno s členom 24. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece avgust, september, oktober in november 1925, z delno izpremembo člena 3. zakonjene uredbe z dne 17. junija 1920 o ustroju visoke šole za trgovino in promet v Zagrebu, pretvoriti to šolo v ekonomsko komercialno visoko šolo s činom univerzitetne fakultete, jo razširiti na štiri (4) leta ter obenem, do poznejše posebne zakonske ureditve za to visoko šolo, na predlog njenega proforsorskega zbora in z odobritvijo ministrskega sveta odrediti vse, česar je treba.

Člen 12. Minister za prosveto se pooblašča, da sme razširiti za leto 1926. glavni prosvetni svet s tem, da imenuje nove tri redne in predpisano število izrednih članov izmed prosvetnih delavcev vse države.

Člen 43. Pri ministrstvu za socialno politiko se ustanavlja fond za zidanje stanovanj državnim uradnikom. V ta fond, ki mora biti plodonosno naložen pri državni hipotekarni banki, se vloži iz

teh proračunskih dvanajstin dvanajst milijonov dinarjev (partija 2126. a).

Uporabljanje denarja iz tega fonda se predpiše z uredbo, ki jo izda minister za socialno politiko po predhodni soglasnosti ministrskega sveta.

Člen 48. Civilni državni uslužbenci, ki nimajo dne 1. decembra 1925 dovršenih deset službenih let, zadobe pravico do osebne pokojnine, ko dovrše petnajst let službe, ki se jim prizna za pokojnino, in od pokojninske osnove jim pripada za petnajst službenih let: 60%, za vsako nadaljnjo polovico leta pa po 1%, tako da dobe čez petintrideset let popolno pokojninsko osnovo kot pokojnino.

Prav to velja za uslužbence državnih prometnih naprav, samo da jim pripada za 15 službenih let 62,5%, za vsako nadaljnjo polovico leta pa po 1,25% pokojninske osnove, tako da dobe čez trideset let popolno pokojninsko osnovo kot pokojnino.

Uslužbenci državnih prometnih naprav, ki so navedeni v členu 26. zakona o državnem prometnem osebju in ki se jim obračunava pokojnina po členu 126. tega zakona, dobivajo za prvih petnajst let, ki se jim štejejo v pokojnino, 66,6% pokojninske osnove, za vsako nadaljnjo polovico leta pa po 1,666%, tako da dobe čez petindvajset službenih let popolno pokojninsko osnovo kot pokojnino.

Začeta polovica leta se šteje za popolno.

Predpis tega člena velja povsem tudi za one uslužbence, ki vstopijo v državno službo kasneje nego dne 1. decembra 1925.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni in Ljubljani. Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— **Daniel De Foe: »ROBINSON CRUSOE.«** Za slovensko mladino priredil Vladimir Levstik. Z barvno naslovno sliko in 7 celostranskimi ilustracijami po izvirnih risbah Rajka Šubica. Založila Kleinmayr & Bamberg, dr. z. o. z. v Ljubljani. Cena broširanemu izvodu 28.— Din, vezani knjigi 32 Din, s pošto 3.— Din več.

Ako je v besedah nemškega pesnika, da je »najboljše baš dovolj dobro za mladino«, le kolikaj resnice, potem smemo ceniti slavno zgodbo o Robinsonu nad vse knjige tega sveta. Mladež vesoljne zemeljske oble je oddala zanjo svoj glas in priča zanjo leto za letom, vsak dan iznova. Ni ga kulturnega jezika, na katerega »Robinson Crusoe« ne bi bil preveden, ni ga pismenega človeka, ki ne bi prišteval te divne knjige med najdražje spomine svojege detinstva. Še odrasli je ne moremo odpreti, ne da bi nas iznova uklenila v svoj čar. Nič čudnega ni tedaj, da je »Robinson Crusoe« od svojega prvega pojavljanja med Slovenci tudi naš mladini in našemu ljudstvu brezprimerno ljub in drag. Od stare Cafeve in Parapatove izdaje pa do raznih, bolj ali manj neuspešnih priredb iz novejših in najnovejših dobe je romal med narod v mnogih desetisočih izvodih. Izdaja »Robinsona«, ki je prišla te dni na trg, je v tem pogledu prava mojstrovina odličnega pisatelja in prevajalca Vladimira Levstika in mimo tega še ilustrovana z izvrjnimi risbami Rajka Šubica, Roditelji, ki hočejo razveseliti svojo »deco« z »Robinsonom«, ter šolske in ljudske knjižnice, ki ga žele nabaviti, se zdaj ne bodo mogle več pritoževati, da dobrega slovenskega »Robinsona« ni. Cena je spričo tega pač skrajno nizka. Lepo in vsebinsko dragoceno knjigo priporočamo kar najtopleje.

— **Bon Ton. Knjiga o lepem vedenju,** govorjenju in oblačenju v zasebnem in javnem življenju. 1926. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 280. Broširana velja Din 65.—, vezana v celo platno Din 80.—, po pošti Din 3.50 več.

Slovenci smo imeli že več knjig o lepem vedenju. Pred vsemi temi ima **Bon Ton to prednost**, da upošteva najnovejše predpise in običaje, ki so prišli v navado v zasebnem in javnem življenju že v povojnem času. Zlasti se ozira na dolžnosti, ki jih imamo v lastni državi ob različnih prilikah napram kralju in kraljevski rodbini, ministrom, poslanikom, konzulom ob raznih sprejemih. Bon Ton je opisan po lastnih izkušnjah ter na podlagi najnovejših in najodličnejših Bon tonov tujih literatur. Bon ton razpravlja o vedenju ob veseljih in žalostnih dogodkih, o obnašanju na ulici, v družbi, pri koncertih in v gledališču ter na plesu, o vedenju v gostilni in kavarni, ali na posestih in ob obiskih. Posebna poglavja so posvečena stanovanju in njegovim opremi, Druga govori o gospodarjih in poslilih, družini, taščah, tretja zopet o pravilnem oblačenju itd. Knjiga je spisana v lepi slovenščini ter je izšla v jako elegantni opremi. Zato bo dobrodošla vsaki slovenski družini: izvrstno bo služila doraščajoči mladini, ki se šele uvaja v kraljestvo olike in omike,

ARGUS je naš najboljši Informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so vsikdar točno izbrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Učitelji-pevci! Skrbite, da bodo naročali člani zborov knjige iz založbe Učiteljske tiskarne!

Učitelji-voditelji mladinskih organizacij! Skrbite, da bo mladina segala po knjigah Učiteljske tiskarne!

pa tudi odraslim, ki dostikrat potrebujejo vestnega svetovalca, ko se ne morejo odločiti kako naj se vedejo ali občejejo.

—k **Obrtno računstvo** za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo in za železolitstvo. S sodelovanjem veleindustrijalca **Avgusta Zabkarja** spisal **Henrik Podkrajšek**, profesor v pokojju. Z odlokom oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani št. 442 z dne 22. januarja 1924 odobrena učna knjiga za obrtne nadaljevalne šole in druga obrtna učilišča. Cena odobrena z odlokom velikega župana ljubljanske oblasti O. br. 1599 z dne 16. septembra 1925. — Z 38 slikami in 24 geometrijskimi podobami. Cena Din 45. Ljubljana 1925. Založila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Natisnila tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

—k **Računstvo za oblačilne obrte** (čevljarstvo, klobučarstvo, krznarstvo, krojaštvo, dežnikarstvo, rokavičarstvo). Spisal **Henrik Podkrajšek**, profesor v pokojju. Z odlokom oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani št. 825 z dne 9. februarja 1924 odobrena učna knjiga za obrtne nadaljevalne šole in druga obrtna učilišča. Cena odobrena z odlokom velikega župana ljubljanske oblasti O. br. 2086 z dne 6. novembra 1925. Cena Din 35. Ljubljana 1925. Založila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Natisnila tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Računstvo za oblačilne obrte je sestavljeno tako kakor »Obrtno računstvo«, ki je izšlo leta 1916. pri Graeserju na Dunaju. Nova knjiga bo torej s pridom služila vsem vajencem, ki obiskujejo pripravljali tečaj obrtnih nadaljevalnih šol. Lepo število nalog za druge nego oblačilne obrte je najti v knjigi »Računske naloge za obrtne šole«, ki je izšla pri Graeserju na Dunaju in jo sedaj prodaja »Državna zaloga šolskih knjig in učil« v Ljubljani.

—k **F. Ks. Svoboda: Popek. Bogatin in smrt.** Iz češčine prevel dr. Fr. Bradač. Zbirka gledaliških iger. Oder 13. zvezek. V Ljubljani 1926. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 15.—, poštnina Din 1.—.

Trinajsti zvezek »Odra« prinaša dve enodejanki, ki bosta podedeljskim gledališkim odrom prav dobro služili. Prva Popek, veseloligra s štirimi osebami. Za Anico, hčer bogatega posestnika Grivca, se poteguje sosed Kljun, katerega pa hoče spodrinuti njen nečak medicinec Ivan. Ko misli, da je že zmagal, se zaroči Anica s Kljunom. Bogatin in smrt je igra v enem dejanju. V njej nastopa šest oseb. Bogatinu nenadoma zbolijo žena na smrt. To priliko hoče izrabiti njegova prijateljica, da bi ga po smrti bogatinove žene pridobila za moža svoji hčeri. Bogatin pa na to ne misli. Ker noče preživeti svoje žene, izvrši samomor še predno mu javijo ženino smrt. V štirinajstem snopiču prinese »Oder« Lahovo izvržno igro Pepeluh. Zbirko toplo priporočamo.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 16. januarja 1926 ob 10. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Zapisnik, 2. Dopisi, 3. Poročila dru-

štvenih funkcionarjev. 4. »Šola in dom«, predava tov. Lojze Bercé. 5. O seji širjega sosveta UJU pov. Ljubljana poročata tov. J. Kržič. 6. Volitev novega odbora. 7. Članarina v letu 1926. 8. Razgovor: a) o polletnih izveštajih; b) o izboru snovi zemljepisne, bajeslovne in zgodovinske vsebine za posamezne šolske okoliše konjiškega sreza. 9. Iz vprašalne skrinjice. 10. Slučajnosti. Polnoštevila udeležba je stanovska dolžnost — Odbor.

— **PEDAGOŠKO - DIDAKTIČNI KROŽEK »KRIŽEVSKI«** v **PREKMURJU** zboruje dne 14. januarja 1926 v državni osnovni šoli v Fokovcih. Pričetek ob 10. ur. Pridite vsi! — Predsednik.

— **RADOVLJIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** ima svoj občni zbor dne 14. januarja 1926 ob 10. uri dopoldne na Jesenicah. Dnevni red običajen.

— **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SV. LENART V SLOV. GOR.** zboruje v soboto, dne 16. januarja ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. To zborovanje je redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik, 2. Dopisi, 3. Poročila predsednika, 4. Poročila tajnika in blagajnika, 5. Poročila načelnika prosvetnega odseka, 6. Določitev članarine, 7. volitev novega odbora, 8. Predlogi in slučajnosti. Občni zbor je velike važnosti, zato je dolžnost vsacega, da se ga udeleži.

Poročila:

— **MARENBERŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v četrtek, dne 3. decembra 1925 v Vuhredu. Navzočih je bilo 21 izmed 31.

Tov. predsednik pozdravi navzoče člane, posebej pa še g. ravnatelja Humeke, ki se je radevolje odzval povabilu, oziroma prošnji. Nadalje pozdravi novodošle člane: Alt Danico in tov. Košutnika. Pretečeni mesec so prestali usposobljenostni izpit: Kodrič, Košutnik, Tomažič Maks, Puhar Drago, Tinca Selak in Olga Bračičeva, katerim tov. predsednik čestita. Prav prisrčne čestitke izreka tudi tov. Jurančiču k poroki in tov. Widmoserju k srebrni poroki. — Spominja se umrlega tov. Štiblerja, ki je služboval 42 let ter pozove navzoče, da vstanejo in zakličejo trikrat »Slava«.

Po prečitaniu dopisov predlaga tov. predsednik, da se zviša članarina za Učit. dom na 100 Din, izvzemši po starem upokojeni, kar se soglasno sprejme. Sklene se tudi, da bi se naj zvišana čla-

narina porabila izključno le za zidanje novega doma.

Po končani debati se sklepa o društveni članarini za prihodnje leto.

Članarina se določi: Za redne člane letnih 250 Din, za učitelji poročene učiteljice 180 Din. Upokojenci s polno plačo 250 Din in upokojenci po starem plačajo letno 100 Din. — Tov. predsednik želi, da bi se članarina redno plačevala.

Predavanje ravnatelja Humeke »Deška ročna dela v osnovni šoli«, je bilo zelo zanimivo in poučno. Za ves trud in vso prijaznost se mu tov. predsednik v imenu navzočih zahvali.

Ta mesec je poteklo 125 let, odkar se je rodil prvak slovenskih pesnikov, dr. Fr. Prešeren. Prigodom tega slavlja prednaša tov. Kopriva tri njegove pesmi: »Slovo od mladosti«, »Zdravica« in »Od železne ceste«. Za vzorno deklamovanje teh vedno lepih pesmi mu izreka tovariš predsednik zahvalo.

— **ZBOROVANJE UCITELJSKEGA DRUŠTVA ZA POLITIČNI OKRAJ LJUTOMER** dne 7. novembra 1925 v Križevcih.

Uvodoma pozdravi tov. predsednik v društvo novostopivše članice tov. iz Gor. Radgone ter tov. iz Cezanjevcev Cvetkovo in Petkovo. Ker je dosedanji tajnik bil sprejet v višjo pedagoško šolo v Zagrebu, prevzame te posle tov. Vunderl.

Odobritev zadnjega zapisnika. Na predlog tov. nadzornika Karbaša se zapisnik zadnjega zborovanja brez prečitavanja odobri.

Dopisi: Ker je bil obisk takratnega zborovanja radi skrajno slabega vremena zelo slab, se vsi važnejši dopisi predložijo v pretres občnemu zboru.

Stanovske zadeve. Na predlog tov. Mavriča ter nadzornika Karbaša se enoglasno sklene, da se tov. Zacherla, v počaščenje njegovih mnogoletnih zaslug, imenuje častnim članom.

Glede dopisa prosvetnega oddelka sreskega poglavarja, radi združitve obeh okrajnih knjižnic, se sklene, da ostaneta knjižnici za sodna okraja deljeni še nadalje. Tov. Kopriva ter tov. Pušenjakova naj prevzameta posle in denar.

Na vprašanje predsednika radi dobave »Narodne prosvete« in »Učitelja«, poroča tov. nadzornik, da prihajata oba lista redno ter da bo na enem prihodnjih zborovanj poročal o važnejših člankih v istih.

Tovarišica blagajničarka poziva vse člane, ki so v zaostanku v plačevanju članarine, da to čimprej poravnajo. Šolski upravitelji pa naj ji nemudoma določijo izkaze o plačani članarini.

Predavanje tov. Rusove se preloži na občni zbor, ki se vrši 23. januarja 1926 v Gornji Radgoni.

— **UCITELJSKO DRUŠTVO LITIJSKEGA SREZA** je zborovalo v Ljubljani dne 7. decembra 1925 na državnem moškem učiteljskišču. Izmed 88 članov klub izrednemu mrazu navzočih 56, t. i. 63%.

Predsednik uvodoma pozdravi tov. sreskega šolskega referenta g. Iv. Bezeljaka in ravnatelja g. A. Novaka. Nato se s toplimi besedami spominja premrle tov. gđč. Hermine Breindlove, ki je večino svoje službene dobe prebila v našem srezu. Mesto venca je bil iz društvene blagajne nakazan znesek 200 Din za »Učiteljski konvikt«. Slava njenemu spominu! Zatem nas je opozoril na naš dični mladinski list »Zvonček«, za kojega širjenje naj skrbimo z vso vneto. Šolskim upraviteljem razdeli dopisnice in položnice, da naroče stare letnike »Zvončka« za šolarske knjižnice. Tovariš ravnatelj Lojze Novak nam je podal jasno začetane smernice o temi: »Risanje in ročno delo po novem učnem načrtu«. Želimo samo, da njegova tozadavna knjiga čimprej izide, da imamo pri rokah bogato zbirko za vsa šolska leta in iz vseh mogućih panog te umetnosti.

Iz blagajnikovega poročila je bilo razvidno, da je letos večina poverjenikov mesečno redno nakazovala članarino. Na zaostankarje apelira, naj se v bodočem letu poboljšajo in pridružijo onim, ki vedno pravočasno izvrše svoje obveznosti.

Članarina za leto 1926, s prirastkom 100 Din za »Učiteljski konvikt«, se provizorično določi za redne člane mesečno po 20 Din, z učitelji poročene učiteljice pa po 15 Din. Upokojenci plačajo letno 60 Din. Vsi p. n. poverjeniki naj ta sklep resno upoštevajo ter članarino za januar 1926 potom položnic v navedenem smislu povsem zanesljivo nakažejo.

Popoldne se je večina učiteljstva udeležila pogreba uvodoma omenjene blagajnikove tovarišice, ki je bila zbog svojega blagega značaja vsestransko upoštevana in priljubljena.

Veliko znižanje cen knjigam Učiteljske tiskarne!

Učiteljska tiskarna je zaradi velike naklade in pomanjkanja prostora v svojih lokalih odredila razprodajo svojih knjig po znatno znižanih cenah.

Mladinske knjige.

Anatole le Braz: Islandska velika noč in druge povesti. Vez. Din 30, znižana cena Din 24.
Dimnik: Kralj Peter I. Vez. Din 20, znižana cena Din 18.
Dimnik: Kralj Aleksander I. Vez. Din 40, znižana cena Din 30.
Erjavec: Afriške narodne pripovedke. Vez. Din 28, znižana cena Din 20.
Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Vez. Din 26, znižana cena Din 20.
Erjavec: Srbske narodne pripovedke. Vez. Din 24, znižana cena Din 22.
Erjavec-Flerč: Fran Erjavec, Izbrani spisi za mladino. Vez. Din 52, znižana cena Din 40.
Erjavec-Flerč: Fran Levstik, Izbrani spisi za mladino. Vez. Din 28, znižana cena Din 26.
Erjavec-Flerč: Matija Valjavec, Izbrani spisi za mladino. Vez. Din 40, znižana cena Din 36.
Erjavec-Flerč: Josip Stritar, Izbrani spisi za mladino. Vez. Din 60, znižana cena Din 46.
Erjavec-Flerč: A. M. Slomšek, Izbrani spisi za mladino. Vez. Din 56, znižana cena Din 40.
Erjavec-Flerč: Janko Kersnik, Izbrani spisi za mladino. Vez. Din 60, znižana cena Din 46.

Ewald: Mati narava pripoveduje. Vez. Din 32, znižana cena Din 26.
Flerč: Babica pripoveduje. Vez. Din 12, znižana cena Din 10.
Flerč: Pripovedne slovenske narodne pesmi. Vez. Din 28, znižana cena Din 24.
Karafiat: Kresničice. Vez. Din 20, znižana cena Din 18.
Komanova: Narodne pravljice in legende. Vez. Din 18, znižana cena Din 16.
Korban: Vitomilova železnica. Vez. Din 16, znižana cena Din 14.
Kosem: Ej prijateljčki! Vez. Din 16, znižana cena Din 14.
Lah: Češke pravljice. Vez. Din 15, znižana cena Din 12.
Möderdorfer: Narodne pripovedke iz Meziške doline. Vez. Din 28, znižana cena Din 24.
Šilih: Nekoč je bilo jezero. Vez. Din 28, znižana cena Din 24.—.
Tille: V kraljestvu sanj. Broš. Din 8, znižana cena Din 6.
Waštetova: Mejaši. Vez. Din 25, znižana cena Din 24.—.
Zbašnjik: Drobne povesti. Vez. Din 10, znižana cena Din 8.

Leposlovne knjige.

Golar: Kmečke povesti. Vez. Din 28, znižana cena Din 26.
Golar: Pastirjeva nevesta. Vez. Din 24, znižana cena Din 22.

Jelenc: 1914—1918. Spomini jugoslov. dobrovolca. Vez. Din 30, znižana cena Din 26.
Matičič: Na krvavih poljanah. Vez. Din 42, znižana cena Din 36.
Matičič: V robstvu. Vez. Din 46, znižana cena Din 40.
Pavlič: Ljubezen in sovraštvo. Vez. Din 92, znižana cena Din 60.
Pugelj: Zakonci. Vez. Din 28, znižana cena Din 24.
Tagore: Gitandžali. Trdo vez. Din 28, v platno vez. Din 32, znižana cena trdo vez. Din 24, v platno vez. Din 28.
Rapč: Tisoč in ena noč. I. zvezek. Vez. Din 50, znižana cena Din 46.
Zorec: Pomenki. Broš. Din 11, znižana cena Din 10.

Dramatika.

Benelli: Okrutna šala. Broš. Din 28, znižana cena Din 24.
Gangl: Slinga. Vez. Din 16, znižana cena Din 12.
Gangl: Sin. Vez. Din 24, znižana cena Din 22.
Kosem: Morje. Broš. Din 16, znižana cena Din 12.
Maeterlinck: Modra ptica. Broš. Din 16, znižana cena Din 12.

Poučne in znanstvene knjige.

Bradač: Iz starogrške lirike. Broš. Din 12, znižana cena Din 10.

Belč: Sadjarstvo. Vez. Din 85, znižana cena Din 64.
Bezjak-Pribil: Vzgojeslovje s temeljnimi nauki o dušeslovju. Vez. Din 56, znižana cena Din 48.
Kabaj: Cerknško jezero in njega okolica. Vez. Din 60, znižana cena Din 50.
Kunaver: Na planine! Vez. Din 30, znižana cena Din 28.
Kunaver: Kraški svet in njegovi pojavi. Vez. Din 46, znižana cena Din 38.
Tejkal: Matematične tabele. Vez. Din 66, znižana cena Din 52.
Veber: Etika. Broš. Din 120, znižana cena Din 100.
Plesničar-Grum: Zemljepis Jugoslavije I.: Slovensko ozemlje. Vez. Din 28, znižana cena Din 22.

Pesmarice in muzikalije

Adamič: Mladinske pesmi. Enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 50, znižana cena Din 40.

Najnovejše knjige.

Dr. Mavričij Rus: Prva pomoč. Broš. Din 32, vez. Din 36.
Rapč: Tisoč in ena noč. I. zv. Vez. Din 50.
H. Podkrajšek: Pripovedka o vetru. Vez. Din 20.
Fr. Ks. Meško: Našim malim. Vez. Din 15.
Igor Vidic: Ave, Patria. Broš. Din 8.

Naročila sprejema: UCITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA ULICA ŠT. 6.